

DOBÂNDĂ NEGATIVĂ – FENOMEN NOU AL INVESTIȚIILOR

POPUȘOI VALENTINA, studentă, FB-181

Academia de Studii Economice din Moldova,

Republica Moldova, mun. Chișinău, str. Mitropolit Gavriil Bănulescu-Bodoni 59

Email: valya.popusoi.99@mail.ru

Abstract. *Central banks, including the National Bank of Denmark, the European Central Bank, Riksbank (Central Bank of Sweden), the National Bank of Switzerland, the Bank of Japan and the National Bank of Hungary, have been committed over the years to promoting negative interest rate policy. to give economies an extra boost of growth. Central banks now record (instead of paying) interest on surplus reserves from banks. Negative interest rate policy poses new challenges to the functioning of the economic system, especially in the financial sector. Potential negative consequences include reduced savings and consumption of the population, eroding the profitability of banks and other financial intermediaries, and taking excessive risks.*

Key words: *central bank, interest rate, negative interest rates, negative yields, the impact of monetary policy.*

JEL CLASSIFICATION: G11, E40

INTRODUCERE

Țintirea ratei dobânzii reprezintă o strategie esențială a politicii monetare și se utilizează în scopul influențării investițiilor, inflației și șomajului. Tradițional, băncile centrale urmăresc reducerea ratei dobânzilor, în cazul, în care doresc să impulsioneze investițiile și consumul, în special, în perioadele de recesiune economică și cresc ratele de dobândă de politică monetară pentru evitarea „supraîncălzirii” economiei.

Este important să precizăm, că obiectivul principal al băncilor centrale este încurajarea gospodăriilor și întreprinderilor să economisească și să acumuleze economii, dar nicidecum ratele de dobândă aplicate de băncile centrale nu urmăresc scopul de a recompensa sau pedepsi deponenții băncilor. Prin reducerea ratelor de dobândă banca centrală încurajează oamenii să cheltuiască bani sau să investească. Aceasta este practica tuturor băncilor centrale.

Cu toate acestea, manevrarea ratelor de dobândă cer o acuratețe deosebită, așa cum stabilirea unei rate scăzute a dobânzii, ca măsură de politică macroeconomică, este riscantă și poate duce la apariția de bule economice, atunci când cantități mari de investiții sunt plasate pe piețele imobiliară și de capital.

Criza financiară globală din 2008 a indus mutații profunde în economiile statelor dezvoltate. Astfel, în perioada post-criză politica monetară în economiile avansate trebuie să-și realizeze obiectivele într-un context absolut nou: de cerere agregată slabă și inflație joasă, ce variază lent, dar categoric, sub-ținta stabilită.

Ca urmare, băncile centrale din statele dezvoltate sunt nevoite să implementeze instrumente și strategii neconvenționale, recurgând deja la relaxarea cantitativă și reducerea ratelor de dobândă până la valori negative. Noile măsuri vor avea implicații și vor induce schimbări profunde în întreg mecanismul economic, comportamentul financiar și economic al populației și a firmelor.

În pofida teoriilor economice clasice, în ultimul deceniu suntem martorii apariției unui fenomen ciudat și fără precedent, în lumea capitalistă avansată - perceperea ratelor de dobânzi negative.

În timpul crizei financiare globale recente, băncile centrale majore au redus ratele lor de politică monetară puțin peste zero.

Zero a fost mult timp considerată limita inferioară pentru dobânzile de politică monetară, astfel relaxarea monetară a fost realizată prin măsuri neconvenționale, cum ar fi forward guidance (o strategie de comunicare ce indică viitoarea tendință a dobânzilor băncii centrale), programe de achiziție de active și de relaxare a creditelor, pentru a stimula creșterea economică și a stabiliza așteptările inflaționiste. Aceste politici au dus la o scădere substanțială a ratelor dobânzilor nominale și reale și au contribuit la susținerea unei recuperări lente și inegale în activitatea economică.

Motivele evidențiate de către băncile centrale în deciziile lor de a pune în aplicare politica ratelor de dobânzi negative (PRDN)¹ au variat după cum ilustrăm în tabelul 1.

Tabelul 1

Motivele aplicării Politicii ratelor de dobânzi negative (PRDN)	
Stabilizarea așteptărilor inflaționiste și Sprijinirea creșterii economice	Anihilarea presiunilor de apreciere a monedei și Reducerea aflului de capital Stimulent pentru sporirea investițiilor
BCE Banca Japoniei Riksbank Banca Centrală a Ungariei	Banca Națională a Elveției Banca Națională a Danemarcei

Sursa: elaborat de autor în baza cercetării *Politica dobânzilor negative: intenții și implicații*, Chișinău, Moldova, 13-14 octombrie 2016, pp. 131. ISBN 978-9975-4000-6.

După cum observăm din tabelul 1, spre deosebire de situația din țările indicate în prima coloană, în care motivele ce au condus la aplicarea de dobânzi negative sunt de ordin intern, pentru Elveția și Danemarca, factorul major ce a cauzat aplicarea de RDN reprezintă externalizările, asociate condițiilor economice și financiare din zona euro (deci calificat ca fiind factor extern).

În timp ce motivele care stau la baza pentru punerea în aplicare a PRDN variază, în diverse țări, canalele de transmisie a impactului de politică monetară sunt conceptual asemănătoare cu cele ale politicii monetare convenționale.

Tabelul 2. Evoluția dobânzilor reale la depozitele noi pe 6-12 luni

Anul	Depozite noi, %	Inflația, %	Dobânda reală, %
2015	1,97	-0,59	+2,08
2016	1,41	-1,55	+2,49
2017	1,26	+1,34	-0,08
2018	2,54	+4,63	-2,00
2019	2,32	+3,82	-1,44

Sursa: Elaborat de autor în baza, *Dobânzile real negative la depozite și consecințele lor de Pana Marin*

Dacă, în 2015 și 2016, dobânda reală la depozite a fost pozitivă și situată peste nivelul rezonabil de 2 %, în 2017, tot câștigul de pe urma depunerii banilor la bancă a fost anulat de inflația revenită (încă timid) în teritoriul pozitiv.

Pentru că în 2018 să se ajungă la situația paradoxală ca banii depuși la bancă (pe 6 – 12 luni, pentru a avea o referință rezonabilă), să piardă 2,00 % din puterea de cumpărare.

În 2019, depozitele noi constituind 2,39%, ceea ce reprezintă 3,82% inflația, din cauza creșterii a inflației, dobânda reală fiind negativă, de -1,44%. Dacă se reduce producția, crește prețul, ceea ce reprezintă dobânda.

CONCLUZII:

Ratele de dobândă nominale negative deja își manifestă efectul în țările cu economii avansate. Reieșind din rolul major al acestor țări în cadrul sistemului financiar internațional și al interconexiunilor cu restul țărilor lumii, efectele dobânzilor negative se vor resimți în toate țările și vor afecta major toate piețele financiare, iar modificările și mutațiile ce ar putea fi induse în circuitul financiar internațional este prea devreme pentru a fi identificate și evaluate.

Aplicarea de rate negative de dobândă la operațiunile de politică monetară denotă indirect asupra faptului că politica monetară în unele țări cu economie avansată se apropie de atingerea limitelor în utilizarea instrumentelor convenționale, dar și a unora dintre cele neconvenționale, ca

exemplu, relaxarea creditelor. În acest context, o posibilă soluție este recurgerea la alte politici de stabilizare, în primul rând la politica fiscală, dar și de valorificat efectul sinergiei dintre politica monetară și fiscală.

BIBLIOGRAFIE:

1. PANA, Marin. Dobânzile real negative la depozite și consecințele lor, Publicat la data de 11.6.2019, România.
2. BNM. Casetă tehnică: Politica ratelor dobânzilor la limita inferioară zero. Extrasă din: Raport asupra inflației nr.3, 2019.
Disponibil online: <https://www.bnm.md/ro/content/politica-ratelor-dobanzilor-la-limita-inferioarazero-0>
3. BELOBROV, Anghela. Politica dobânzilor negative: intenții și implicații, Chișinău, Moldova, 13-14 octombrie 2016, pp. 128-133. ISBN 978-9975-4000-6.
4. ARTETA, Carlos, KOSE, M. Ayhan, STOCKER, Marc, TASKIN, Temel. Negative Interest Rate Policies: Sources and Implications. Discussion Paper DP11433. Published 10 August 2016, World Bank Policy Research Working Paper No. 7791. Available at SSRN: <https://ssrn.com/abstract=2836538>

Coordonator științific: STRATULAT OLEG, dr., prof. univ.
Academia de Studii Economice din Moldova,
Republica Moldova, or. Chisinau, str. Bănulescu-Bodoni 61
email: ostratulat@yahoo.com